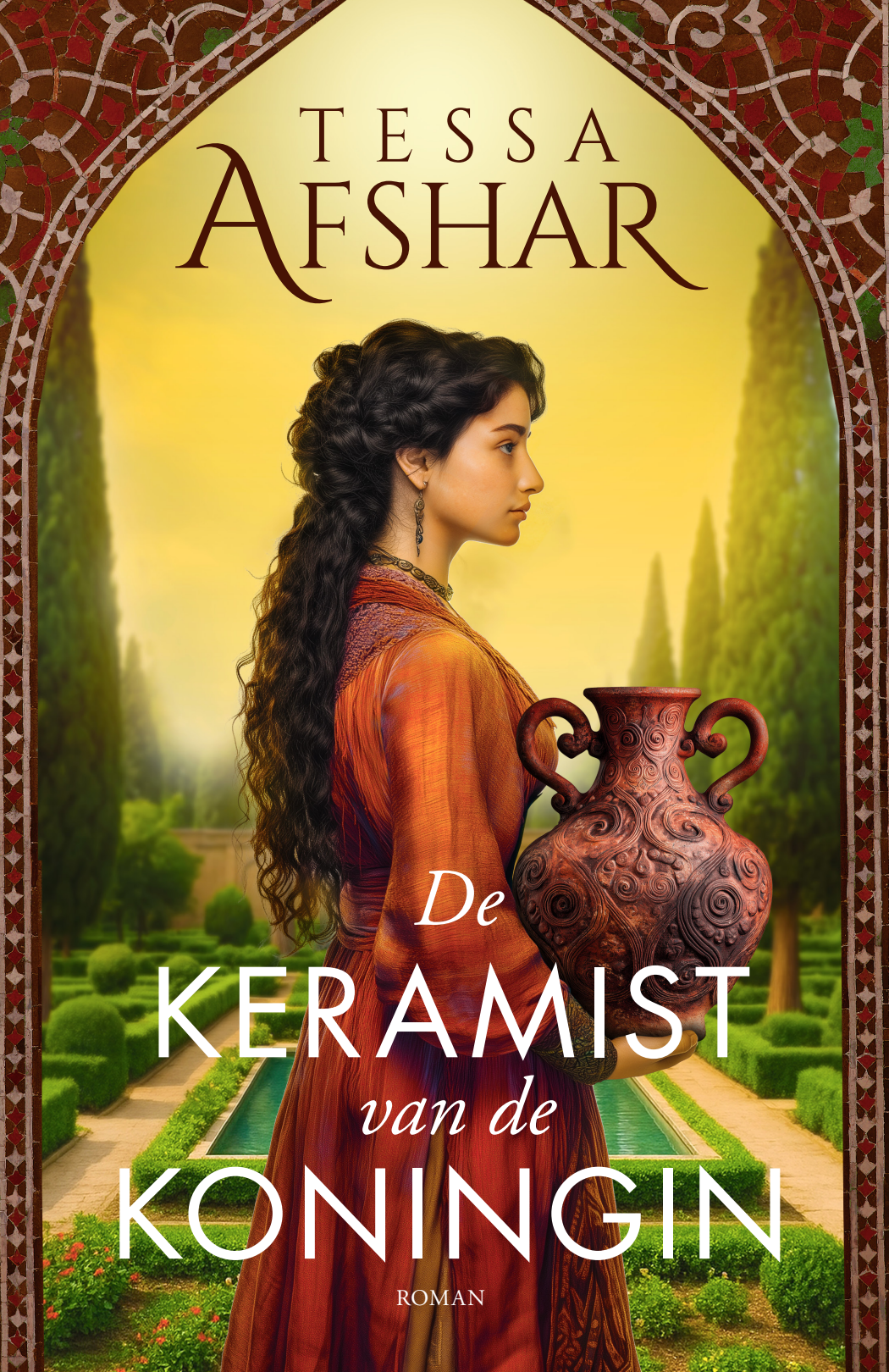

TESSA
AFSHAR

De
KERAMIST
van de
KONINGIN

ROMAN

1

Sazana

*Zoals iemands moeder hem troost,
zo zal Ik u troosten...*
Jesaja 66:13

Twaalf jaar later

Het twaalfde jaar van de regering van koning

Ahasveros

De twaalfde dag van de lente

De volle maan zat vol kraters. Haar bleke licht wierp schaduwen over de draaischijf, waardoor het vlakke oppervlak een sinistere gloed kreeg. Sazana trok haar lamp dichterbij om het halfduister te verdrijven en probeerde de kramp die in haar rug schoot te negeren. Ze was nog maar drieëntwintig, maar aan het einde van een lange dag voelde ze zich een oude vrouw.

Ze blies uit. Nog twee kruiken en dan kon ze stoppen.

De jongen die tegenover haar zat te knikkebollen schoot op haar teken overeind en zette de draaischijf met een paar krachtige slagen in beweging. Arash was dolblij geweest toen hij drie maanden geleden als haar wieljongen was aangesteld, nadat hij een jaar lang afmattend werk op de kleiwerf had verricht. Ze trok een grimas. Misschien ging hij dat nog betreuren na een werkdag van vijftien uur, zoals vandaag.

Het was haar in ieder geval gelukt om Cambyz en Rashda

op een normaal tijdstip naar huis te sturen. De twee jongens die onder haar toezicht stonden in het gedeelte van de werkplaats waar fijn aardewerk werd gemaakt, hadden genoeg stukken voor die dag afgekregen. Ze waren nog niet zo bekwaam aan de draaischijf als zijzelf, waardoor ze het leeuwendeel van de ingewikkelde stukken waar de werkplaats zijn bekendheid aan te danken had zelf moest maken. Sazana bevochtigde haar handen in een schaal met water en vouwde ze om de bal klei die ze midden op de schijf had gelegd. Onder haar vaardige handen verrees de klei snel tot een kegel. Haar vingers krulden om de punt die ze net had gevormd en duwden tot de klei rond en plat was. Nog twee keer bouwde ze de klei op, om hem daarna weer omlaag te duwen. Hoe goed de klei ook was, dit krachtige opbouwen en neerdrukken was nodig om hem bruikbaar te maken. Anders centreerde hij niet goed en zou het resultaat een ongelijk gevormd stuk zijn.

De kruik die ze moest maken, hoefde niet langer te worden dan haar onderarm, maar bracht toch de nodige uitdagingen met zich mee. De wand moest dikker zijn vanwege het geribbelde patroon. Tegelijkertijd mocht de klei niet zo dik worden dat de kruik een lomp uiterlijk kreeg. Ze bevochtigde haar handen opnieuw, haakte haar linkervoet achter de onderste stijl van haar kruk, drukte haar elleboog tegen haar dij om haar arm stabiel te houden en begon aan het deel van haar werk dat eerder kunst dan ambacht was. Keer op keer gleden haar vingers op en neer over de klei, tot de vormeloze massa veranderde in een verfijnde holle kruik met een lange, slanke tuit.

Uiteindelijk leunde ze met een zucht achterover en gebarde Arash dat hij de draaischijf tot stilstand moest brengen. Met een draadschaar maakte ze de onderkant van de kruik los van de stenen draaischijf. Morgen, als de klei zo stevig als leder was, zou ze er sierlijke ribbels in kerven en

ook de oren bevestigen. Toch moest ze die oren vanavond al maken, anders zouden ze in de oven breken door het verschil in het vochtgehalte van de klei.

Ze liep naar haar werktafel om de klei uit te rollen, waarbij ze twee dunne sliertjes tot gelijke boogjes vormde, die ze aan de bovenkant versierde met een kleine krul. Daarna veegde ze haar handen af aan een vochtige doek en gaf de jongen opdracht om de kwetsbare natte kruik en de zojuist gemaakte oren naar de droogplank te brengen die speciaal voor haar werkstukken was bestemd.

Sazana's armen trilden van de vermoeidheid. Ze rekte zich uit om haar pijnlijke spieren te ontspannen. Zoals gewoonlijk was haar haar losgeraakt, dus ze draaide de volle bos tot een knot laag in haar nek en maakte die vast met een strookje leer.

Op dat moment werd er een grote hand op haar schouder gelegd. 'Genoeg,' zei Artā met zijn schorre stem. 'Je bent klaar voor vandaag.'

Ze wierp hem een geruststellende glimlach toe. 'Nog maar één. Dat lukt me wel.'

'Nee.' Zijn dikke wenkbrauwen fronsten boven zijn stevige neus. 'Je bent te vermoeid. Die kruik kan wel een dag langer wachten.'

Even zweeg ze, zoekend naar een reactie. Zelfs op dit moment, wachtte Artā ondanks zijn irritatie geduldig tot ze de juiste woorden had gevonden.

Dankbaar glimlachte ze naar hem, waarna ze haar hoofd naar achteren bewoog, het Perzische gebaar voor nee. 'Heer Haman en wachten?'

Het zou Artā in de problemen brengen als ze deze bestelling niet afmaakte. Als voorman van de werkplaats werd hij verantwoordelijk gehouden voor elke fout die werd gemaakt, zonder dat hij ooit een woord van goedkeuring van de eigenaar ontving. Omdat heer Haman deze bestel-

ling voor persoonlijk gebruik had geplaatst, zou hij het als een directe belediging opvatten als er ook maar één stuk ontbrak.

Sissend van frustratie blies Arta uit. 'Het is een onredelijk verzoek. Zo veel ingewikkelde vaten in zo'n korte tijd. Misschien moet ik die man eens flink de waarheid zeggen.'

'We zeggen helemaal niets; we geven hem alleen zijn aardewerk. Ik zei toch dat het me wel lukt.'

'Ik denk inderdaad niet dat heer Haman iets wat ook maar in buurt van een klacht komt, zal slikken. Maar zodra deze bestelling is afgerond, doe jij een dagje rustig aan.'

Ze knikte dankbaar. Arta was als een vader voor haar, maar ook als haar voorman nam hij haar in bescherming wanneer hij maar kon.

Voordat ze achter de draaischijf ging zitten om aan het laatste stuk te beginnen, reikte ze intuïtief naar de troost van de ovale hanger van klei die onder de stof van haar tuniek rustte.

Haar moeders zegel.

Haar geliefde handen hadden zich duizenden keren om het ovaal gevouwen en in elke pot die ze maakte, had ze haar zegel gedrukt. Net als anders was de aanraking zo troostend als balsem. De Hebreeuwse woorden op het zegel kwamen in haar gedachten.

Eliana, dochter van Safan.

Onder haar naam en afkomst stond een andere regel, die maar uit één woord bestond: *Pottenbakster*. Als deskundig pottenbakster en eigenaresse van een werkplaats, had haar moeder het recht om een eigen zegel te voeren.

Dagen als deze, waarop Sazana van 's morgens vroeg tot 's avonds laat achter de eindeloos doordraaiende draaischijf had gezeten, waren ook haar moeder niet vreemd geweest. Zij had ook afgezien, met een zere rug en schouders van het voorovergebogen werken. Maar ze had koppig volgehouden

tot al haar vaten af waren en ze haar ovale zegel in de natte klei kon drukken.

Het was twaalf jaar geleden dat het zegel voor het laatst zijn afdruk in klei had gemaakt. Nu hield ze het uit het zicht en was het een troost in het verborgene, in plaats van een openlijke verklaring van vakmanschap.

Sazana gaf de jongen een teken om het wiel aan te zetten en begon het laatste stuk te vormen. Ze zou haar plicht doen, net als haar moeder voor haar had gedaan,.

Tegen de tijd dat ze het laatste stuk van de bestelling van heer Haman had afgerond, wilde Sazana niets liever dan in bed kruipen en er de komende tien uur niet meer uit komen. Niet dat die luxe haar gegund zou zijn. De zonsopgang zou zich al snel aandienen en meer werk met zich meebrengen. Ze was van plan om morgen de verfijnde ribbelversiering aan te brengen in de stukken die ze vandaag had gemaakt. Als ze daar langer mee wachtte, zou de klei dankzij het hete en droge klimaat van Susan te hard worden om te bewerken. Ze stuurde Arash naar zijn wachtende moeder thuis en zette het laatste stuk op het droogplank. Even liet ze haar vinger zachtjes over de zijkant van een kruik glijden, haar aanraking zo zacht als die van een moeder die haar slapende peuter over het hoofd streelt. Ondanks haar vermoeidheid glimlachte ze voldaan. De kruiken die ze deze dag had gevormd, stonden keurig op een rij; ze waren gelijk in hoogte en dikte en hun wand was glad, zonder een spoor van beschadiging.

Plots hoorde ze een hard geluid achter zich. Ze draaide zich met een ruk om, waarbij haar teen achter de rieten mat bleef haken en ze haar evenwicht verloor. Ze stak haar armen uit en wist maar net haar val te voorkomen. Opgelucht haalde ze adem. Dat was op het nippertje. Dit had op een ramp kunnen uitlopen! Ze had een hele rij aardewerk door haar domme gestuntel in stukken kunnen laten vallen.

Ze deinsde achteruit toen ze de gespierde man zag staan die schijnbaar uit het niets was gekomen. Hij nam haar op met een onvriendelijke blik op zijn gezicht en zijn armen onder zijn brede borst over elkaar geslagen. ‘Nabonassar?’ Waarom snuffelde hij zo laat op de avond nog rond bij het fijne aardewerk?

‘Je lijkt nogal verbaasd om me te zien,’ zei hij met zijn vette Babylonische accent. ‘Wie dacht je dat het zou zijn? De satraap van Bactrië om je mee te nemen naar zijn gouden paleis?’

Haar antwoord liet kennelijk te lang op zich wachten naar Nabonassars zin, want hij besloot dat haar woorden het wachten niet waard waren. ‘Je maakt hier zo’n kabaal dat je me uit mijn slaap houdt.’

Ze fronste. De man sliep in een alkoof helemaal aan de andere kant van de werkplaats en haar draaischijf maakte niet zo veel herrie dat die hem uit zijn slaap hield. Het lag meer voor de hand dat hij haar in de gaten hield. Als Hamans openlijke informant briefde hij elk detail over de werkplaats door aan zijn meester. Door zijn inspanningen was hij benoemd tot hoofdpottenbakker van het gebruiksaardewerk, waar hij samen met achttien andere mannen ruwe vaten maakte voor de opslag van voedsel en wijn. Dat had hem, samen met Arta, de hoogste positie in de werkplaats opgeleverd. Iets wat hij allerm minst te danken had aan zijn vaardigheden als pottenbakker.

‘Zoals je ziet ben ik al klaar.’ Ze wilde langs hem heen lopen.

Een zware hand schoot naar voren en sloot zich om haar arm. ‘Wat is dat?’

Voordat Sazana een stap achteruit kon doen, grepen zijn hebberrige vingers naar de ketting om haar hals. Haar zegel! Het moest uit haar tuniek zijn geglijpt toen ze bijna viel.

‘Laat los!’ Een dun laagje zweet parelde op haar bovenlip.

Ze probeerde zich los te trekken, maar Nabonassar liet haar niet gaan.

‘Wat hebben we hier? Is dat een liefdesbetuiging? Heb je een vriendje, meid?’ Hij trok het zegel naar zich toe en nam het met een onderzoekende blik op.

De Hebreeuwse letters waren achterstevoren geschreven, omdat ze in spiegelbeeld in de klei zouden worden gedrukt. Ze hoopte vurig dat Nabonassar geen wijs zou kunnen worden uit het gespiegelde alfabet. Toen een trage glimlach doorbrak op het gezicht van de knappe man, wist ze dat haar hoop ijdel was gebleken. ‘Nou, nou. En wat doe jij dan wel met een Hebreeuws zegel om je ranke hals, hm?’

Sazana was opgegroeid achter de draaischijf en haar gespierde lichaam was daar het bewijs van. Ze trok het zegel uit de hand van de man, stapte naar achteren en liet het weer in haar tuniek glijden.

‘Wat is hier aan de hand?’ vroeg Arta donker.

Nabonassar keek de voorman aan. ‘Deze vrouw is een Jodin. Dat moet je geweten hebben.’

Een matte blos trok van Arta’s hals tot zijn voorhoofd. ‘Wat is dat voor onzin?’

‘Ze draagt een Hebreeuws zegel om haar nek. Ik heb het zojuist met mijn eigen ogen gezien. Heer Haman zal dat heel interessant vinden.’

‘Doe niet zo belachelijk, man,’ zei Arta, maar zijn poging om een luchtige toon aan te slaan mislukte. ‘Je zet jezelf alleen maar voor gek als je met zulke kletspraat bij de meester aankomt.’

Nabonassar liep lachend weg. ‘Dat zullen we nog weleens zien.’

Sazana slikte moeizaam toen de man verdwenen was. ‘Niet te geloven dat ik het hem heb laten zien.’

Troostend sloeg Arta een arm om haar schouder. ‘Niet

te geloven dat hij in staat was om te bevatten wat hij onder ogen had.'

Haar dunne lach stierf al snel weg. 'Arta, dit wordt onze ondergang.'

'Je moeder had net zo'n lach als jij, vol en lief.' Hij tikte op haar wang. 'Dit wordt onze ondergang niet. In het ergste geval zitten we straks zonder werk. Maar dan zijn er andere werkplaatsen die staan te springen om jou in dienst te nemen.'

'Geen enkele andere werkplaats in Susan maakt fijn aardewerk. Dan zou ik eenvoudige amforen voor graanopslag moeten maken.'

'We kunnen werk zoeken in Ectabana of Persepolis.'

'Daar kennen ze me niet, Arta. Ik heb alleen hier in Susan naamsbekendheid.'

'En daarom zal Haman je niet op straat zetten. Met jouw servies verdient hij een klein kapitaal. Hij zal je niet ontslaan vanwege je afkomst. Hij zal een poosje grauwen en snauwen en daarna het hele geval vergeten.'

Ze schudde haar wijsvinger heen en weer. 'Als die woorden een pot waren, zouden ze barsten zodra ze in de buurt van de oven kwamen.'

Arta wreef over zijn nek. 'Grote kans.' Hij liet zijn adem ontsnappen. 'Wat gebeurd is, is gebeurd, daar kunnen we niets meer aan veranderen. Laten we naar huis gaan en een paar uur slapen. De morgen breekt snel genoeg aan.'

'Het spijt me, Arta.'

'Waarvoor?'

'Dat ik per se mijn moeders zegel wilde dragen. Als ik het thuis had laten liggen, was dit niet gebeurd.'

'Je hebt niets verkeerd gedaan. Het is je volste recht om een geliefd aandenken bij je te dragen. God weet hoeveel je al hebt verloren. Ik zou nooit van je vragen dat je iets opgeeft wat je zo veel troost biedt, Sjosjanna.'

Haar schouders ontspanden bij het horen van haar naam. De naam die ze had meegekregen bij haar geboorte, net zo Hebreeuws als haar bloed.

Ze prikte met haar vinger in zijn arm. 'Straks zit je dankzij mij nog zonder werk.'

Hij maakte een minachtend gebaar. 'Na twaalf jaar begon ik het toch zat te worden om voor deze man te werken.'

'Ben je de goede maaltijden op je bord ook zat?' Voor-
mannen stonden in hoog aanzien en hun positie was gewild. Er kwam zelden een post vrij.

Arta trok haar naar zich toe. 'Zover zal het niet komen, liefje. Ik heb wat geld opzijgelegd voor slechte tijden. Bovendien kan ik nog steeds een lekker potje koken.'

Sazana lachte zwakjes. Ze vond het heerlijk dat Arta altijd een sprankje hoop zag. Daarom wees ze hem er niet op dat het vervaardigen van gebruiks aardewerk iets voor jonge mannen was. Arta beheerste de techniek wel, maar had er niet langer de kracht voor.

Maar zij wel. Ze zou een baan zoeken in een van de andere werkplaatsen. Voor grof aardewerk zoals kruiken en vaten, of voor fijn aardewerk, dat maakte niet uit. Ze zou voor Arta zorgen zoals hij altijd voor haar had gezorgd.

De toekomst van het Joodse volk hangt af van de moed van een jonge pottenbakster

De Joodse Sjosjanna is een succesvolle pottenbakster aan het hof van Susan. Haar meester, heer Haman, heeft echter een hekel aan Joden. Wanneer hij het geheim van haar afkomst ontdekt, verandert Sjosjanna's leven dan ook ingrijpend. Ze wordt tot slaaf gemaakt en verdient niets meer aan haar prachtige aardewerk. Als Haman sterft, neemt koningin Esther de keramiekwerkplaats over en lijkt alles weer bij het oude. Maar zonder dat ze het weet wordt Sjosjanna op dat moment een pion in de strijd die het lot van het Joodse volk zal bepalen.

De dreiging is na Hamans dood namelijk nog niet verdwenen: zijn zonen zinnen op wraak en de toekomst van het Joodse volk staat op het spel. Ook Sjosjanna loopt gevaar en daarom krijgt ze persoonlijke bewaker toegewezen. Dat is niemand minder dan Jadon, de man die ooit Sjosjanna's hart brak. Alleen door samen te werken kunnen ze het Joodse volk redden – en misschien ligt in die samenwerking ook een kans op herstel.

Tessa Afshar groeide op als moslima in Iran en kwam in Engeland tot geloof in Jezus Christus. Inmiddels is ze de succesvolle auteur van ruim tien Bijbels-historische romans, waarmee ze alles wat ze heeft geleerd over God en Zijn liefde wil doorgeven. Haar boeken werden al in twaalf talen uitgegeven.

NUR 302

ISBN 978 90 297 4004 3

9 789029 740043

KokBoekencentrum.nl
UITGEVERS | UTRECHT